

GRIFFIE

raadsgriffie@woerden.nl
0348-428619

Aan
Leden van het presidium

Afschrift aan
Raads- en commissieleden, leden van de denktank

Notitie

Datum
28-10-2015
Opsteller
M. Lucassen
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Tussentijdse rapportage Denktank

Geachte leden van het presidium,

Bijgaand treft u een stand van zaken aan omtrent de Denktank Burger & Raad. De Denktank is inmiddels twee keer bijeengewoest en komt nu al met een aantal door u te nemen beslissingen. Naast deze beslissingen schetst deze memo kort een actuele stand van zaken en het vervolgtraject.

Wel kan alvast worden gemeld dat niet over alle zaken in 2015 een besluit kan worden genomen door het presidium. De Denktank heeft in de eerste bijeenkomsten aangegeven de zaken grondig te willen bestuderen. Hierom is uitgesproken dat vooral het onderwerp 'andere vormen van betrekken van burgers' ook nog in 2016 aandacht behoeft.

Gast van de Raad

Tijdens de bespreking van het voorstel 'Gast van de Raad' werd hoofdzakelijk stil gestaan bij het betrekken / uitnodigen van scholieren. Wellicht valt er een koppeling te maken met een lesprogramma zoals dit in het verleden met 'The Game' gebeurde. Te denken valt aan een programma dat voorafgaand aan een raadsvergadering om 19:00 uur start en waarbij de agenda van de avond wordt uitgelegd. Hierna wonen de gasten de vergadering bij vanaf de publieke tribune. Eventuele vragen worden ter plekke door vrijwilligers beantwoord. Het een en ander moet nog nader worden uitgewerkt, maar het principebesluit om de 'Gast van de Raad' in te voeren, is genomen.

Bespreekpunten Denktank 24 november 2015:

- Concretere invulling van het programma.
- Bepaling van de doelgroep (alleen scholieren of ook anderen?).

Voorgesteld besluit:

Het presidium neemt het principebesluit om het concept 'Gast van de Raad' per januari 2016 in- en uit te voeren.

De raadsschouw

Tijdens de behandeling van dit onderwerp is onder andere de invoering van wijkraadsleden voorgesteld. Hoewel er positief gedacht wordt over meer betrokkenheid van raads- en commissieleden bij wijk- en dorpsplatforms, wordt dit meer gezien als een eigen verantwoordelijkheid van de fracties. En is dit niet iets wat van bovenaf afgedwongen moet worden.

De Denktank geeft aan op andere locaties dan het stadhuis samen te willen komen. De raadsschouw is een goede eerste stap om dit mogelijk te maken. Voorgesteld wordt om tijdens elke bestuursperiode elke wijk of dorpskern in de gemeente als raad bezocht te hebben. Het liefst worden deze bezoeken gekoppeld aan onderwerpen op de lange termijnplanning die raakvlakken hebben met de te bezoeken kern of wijk. Hoofddoel is echter om van de inwoners zelf te horen wat er leeft in hun dorp of wijk. Samenwerking tussen de griffie en de wijkambtenaar wordt hier door de Denktank aangeraden.

Een tweede stap om meer buiten het stadhuis te vergaderen is om onderwerpen voor informatiebijeenkomsten in principe buitenshuis te organiseren. Een presentatie over de VRU in de brandweerkazerne, informatie over de participatiewet in de kantine bij Ferm Werk, enzovoort. Het komt er op neer dat er zoveel als mogelijk een parallelsessie buiten de muren van het stadhuis plaatsvindt.

Voorgesteld besluit:

Het presidium besluit om de raadsschouw in het vergaderschema 2016 op te nemen. Tevens dient per januari 2016 één parallelsessie van elke informatiebijeenkomst zoveel als mogelijk buiten het stadhuis te worden georganiseerd.

De informatiebijeenkomst door de burger

Tijdens de bijeenkomst van 13 oktober 2015 heeft de Denktank gesproken over het voor burgers mogelijk maken om hun ideeën aan de gemeenteraad te presenteren. De uitkomst van de discussie was om tijdens elke informatiebijeenkomst standaard ruimte te reserveren voor de presentatie van twee ideeën door bij de griffie aangemelde burgers. Om deze mogelijkheid onder de aandacht te brengen dienen alle communicatiekanalen gebruikt te worden (denk aan de infopagina Woerdense Courant, Twitter, persberichten, het netwerk van individuele fracties, enz.). Feitelijk wordt er standaard ruimte gecreëerd voor burgers om hun initiatieven of ideeën te kunnen delen met raads- en commissieleden.

Voorgesteld besluit:

Het presidium besluit om vanaf de vergadercyclus van december 2015 bij de informatiebijeenkomst standaard ruimte in te plannen voor de presentatie van twee ideeën door burgers. Elke presentatie duurt maximaal tien minuten. Indien een inwoner wil spreken over een onderwerp dat geagendeerd staat voor een commissie blijft het spreekrecht burgers van kracht.

Andere vormen van betrekken van burgers

Als bijlage aan deze memo is de bijdrage toegevoegd van het groepje dat zich bezig houdt met andere vormen van betrekken van burgers. Tijdens de tweede bijeenkomst van de Denktank is uitvoerig stilgestaan bij wat al goed gaat en waar de Denktank meer van wil zien. De uitkomst was om de volgende bijeenkomst aan de hand van twee casussen na te denken over de toekomstige rol van de burger en de raad. Te denken valt hierbij aan onderwerpen als Woerden Klimaat Neutraal of een verkeersvisie.

Vervolgtraject

De Denktank komt in 2015 nog eenmaal samen op 24 november 2015. De vergadering start om 19:30 uur. Op dit moment zijn er naast de aanwezige raads- en commissieleden vier geïnteresseerde burgers die mee willen denken. De bedoeling is om voor het presidium van december weer met een tussentijdse rapportage te komen.

Beslispunten

1. Het presidium neemt het principebesluit om het concept 'Gast van de Raad' per januari 2016 in- en uit te voeren.
2. Het presidium besluit om de raadsschouw in het vergaderschema 2016 op te nemen. Tevens dient per januari 2016 één parallelsessie van elke informatiebijeenkomst zoveel als mogelijk buiten het stadhuis te worden georganiseerd.
3. Het presidium besluit om vanaf de vergadercyclus van december 2015 bij de informatiebijeenkomst standaard ruimte in te plannen voor de presentatie van twee ideeën door burgers. Elke presentatie duurt maximaal tien minuten. Indien een inwoner wil spreken over een onderwerp dat geagendeerd staat voor een commissie blijft het spreekrecht burgers van kracht.

Woerden, 8 oktober

Betreft: aanzet voor gesprek over thema 4: andere manieren van betrekken van burgers

Beste leden van de Denktank Raad en Burger,

Naast de drie specifieke onderwerpen wil de Denktank Raad en Burger ook stilstaan bij andere manieren om burgers bij de politiek te betrekken. Met deze opdracht zijn ondergetekende (Guus van Bork, Progressief Woerden), Stefan van Hameren (VVD) en Reinier Kunst (vervanger Stefan, VVD) in een aantal gesprekken aan de slag gegaan. Daarbij spreken we op 12 oktober ook met de portefeuillehouder uit het College, Margot Stolk om de initiatieven die het College op dit vlak neemt te verbinden aan die van de Raad. Deze brief is de weerslag van het denken tot nu toe.

Tijdens de tweede bijeenkomst van de Denktank Raad en Burger willen wij graag met u stilstaan bij een aantal vragen (zie einde van deze brief), om op die manier met elkaar te verkennen tot hoever onze gezamenlijke ambitie reikt als Woerdense politiek als het gaat om leren, ontwikkelen en experimenten met nieuwe vormen van samenwerking tussen politiek, bestuur, samenleving en individuele inwoners. Die stellingen hebben te maken met de volgende punten die wij hebben verkend.

Al jaren wordt gepraat over toenemende afstand tussen burgers/inwoners en de politiek. Dat speelt op landelijk niveau, maar ook op lokaal niveau. Het SCP heeft daar in september 2015 het volgende over opgeschreven in haar studie “meer democratie, minder politiek”:

Het SCP laat zien dat de democratie an sich een warm hart wordt toegedragen door Nederlanders. Daarbij worden vooral vrije verkiezingen, gelijke rechten en individuele vrijheid gewaardeerd. Maar Nederlanders hebben wel moeite met “politiek”, en dan vooral met politici die “te weinig luisteren naar ‘gewone’ mensen en daarvoor te weinig openstaan, hun eigen zin doordrijven, dat ze te veel aan hun eigen belang of het belang van hun eigen groep denken in plaats van aan het algemeen belang en dat burgers meer inspraak zouden moeten hebben”. Het SCP noemt dit zorgen over een gebrek aan politieke responsiviteit.

Tegelijkertijd tekent het SCP aan dat burgers ook lang niet altijd daadwerkelijk mee doen, ook als die kans geboden wordt (zie bijv. G1000 initiatieven in Amersfoort om meer met burgers van gedachten te wisselen: vooral betrokken en hoogopgeleide mensen doen uiteindelijk mee, ook al zijn anderen ook ingeloot).

Toch concludeert het SCP dat er behoefte is aan andere, meer directe vormen van democratie als aanvulling op de representatieve democratie. Het hoeft niet over

alles te gaan, maar vaker inspraak, meestemmen over de belangrijkste kwesties of bijvoorbeeld burgemeestersbenoemingen worden gewaardeerd.

In onze werkgroep hebben we uitgebreid stilgestaan bij hoe wij hier naar kijken. We voelen de verantwoordelijkheid als vertegenwoordigers van de politiek om open en transparant te zijn over onze werkwijze en overwegingen. En tegelijkertijd voelen we de verantwoordelijkheid om met verstand van zaken en een brede blik naar de zaken te kijken die de politiek en het openbaar bestuur aangaan. En we beseffen ons dat het in de politiek soms kan knetteren, dat er tegengestelde waarden zijn, dat er verkiezingsbeloften zijn gedaan of dat het ronduit politiek opportuun is om een bepaalde kwestie te agenderen (of uit de weg te gaan). Het maakt een boel uit of je in de coalitie of in de oppositie zit...

Echter, de logica van de politieke arena is niet de logica van de inwoner. Waar wij in de Raad gewend zijn om het onderscheid te maken tussen beleid en kaderstelling enerzijds en uitvoering anderzijds – omdat we met een scheiding van verantwoordelijkheden te maken hebben – is die logica voor een inwoner al snel onnavolgbaar of toch ten minste “niet mijn probleem”. Zeker als de actie (of inactie) van de overheid raakt aan de eigen mogelijkheden voor ontplooiing en een waardevol leven van die inwoner, zijn familie en zijn bredere omgeving. Inwoners willen maatwerk voor het probleem zoals zij dat ervaren. Of het nu de westelijke randweg betreft, ondergrondse afvalcontainers of jeugdhulp betreft.

Stuk voor stuk complexe kwesties waar verschillende belangen met vooral verschillende achterliggende waarden botsen. De zorg die wij uitspraken in de werkgroep is dat dan toch al snel de “usual suspects” en (deel)belangenbehartiging de overhand nemen. Kunnen we ook de “unusual suspects” te spreken krijgen? Welke aanvullingen zijn er mogelijk op geïnstitutionaliseerde vormen van inspraak ?

Bovendien nemen ook onze inwoners, verenigingen en ondernemers meer en meer eigen initiatief om zaken te regelen in, voor en door Woerden. De bijzondere hoeveelheid aan festivals en markten in onze binnenstad is daar wat ons betreft een prachtig voorbeeld van. En de opbloei van de wijkplatforms, die meer en meer zaken voor, door en met de eigen wijk regelen is een ander mooi voorbeeld.

Maar hoe ga je als overheid om met deze vormen van “doe-democratie”? Tot hoever stimuleer of faciliteer je dat? (kan dat überhaupt?) En zijn we misschien ook bereid om naar analogie van de bedrijfsinvesteringszones verantwoordelijkheden uit handen te geven? Structurele of incidentele taakopdrachten te geven – als tegenhanger van “inspraak” en “de burger betrekken”.

Dergelijke vormen van doe-democratie en directe democratie maken wat ons betreft ook duidelijk dat wij als politieke partijen ook niet alles kunnen vangen of benutten wat er in de Woerdense samenleving leeft, of hoe een bepaalde sector in elkaar zit. Is het niet mogelijk om meer met elkaar in verbinding te staan? Kunnen wij als politiek zo ook niet dichter bij komen bij dat wat er echt toe doet voor inwoners?

En dat is van belang, omdat juist door de decentralisatie van meer en meer verantwoordelijkheden – niet alleen Jeugdwet, Wmo en Participatiewet maar ook op het gebied van Volkshuisvesting bijvoorbeeld – de lokale politiek er ook meer en meer toe doet als het gaat om de mogelijkheden van individuen en gemeenschappen om aan hun eigen toekomst vorm te geven. Al dan niet met hulp van het openbaar bestuur.

De vraag die wij onszelf daarbij stelden is hoe wij als politici, deelnemers aan het publiek domein, het gesprek voeren met de Woerdense samenleving over de toekomst van de stad. Doen we dat ieder voor zich? Of kunnen we ook gezamenlijk als politici optrekken om dat gesprek te voeren. En nodigen wij dan de samenleving uit om met ons te spreken, of sluiten wij aan bij wat er al is en leeft in de samenleving?

Wij denken dat nu het juiste moment is om met elkaar na te denken over de manier waarop wij meer en meer met de Woerdense samenleving in dialoog kunnen treden. We zitten midden tussen de gemeenteraadsverkiezingen van '14 en '18 in, en landelijke verkiezingen zijn er pas weer in 2017.

We willen daarom een aantal vragen agenderen, die we met de Denktank willen verkennen als het gaat om de samenwerking tussen inwoner en overheid:

- Wat gaat er op dit moment goed?
- Waar willen we graag meer van zien?
- Wat werkt nog niet goed (en draai dat eens om: wat willen we dan graag meer zien?)

Mogelijk dat voor het gesprek ook de volgende concepten behulpzaam zijn:

- Onderscheid tussen verschillende “vormen” van democratie: representatieve democratie, participatieve democratie, directe democratie en doe-democratie
- En meer geredeneerd vanuit de taak en rol van de Raad: Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming.

De opbrengst van het gesprek op 13 oktober (ook over de overige 3 thema's) verwerken wij in de tussenpresentatie aan het presidium op 10 november. Vervolgens willen wij in de sessies van 24 november en eind december ter afronding van dit proces met een set adviezen en aanbevelingen aan het Presidium met het oog op de korte, middellange en lange termijn. Mocht er tussentijds al veel energie zijn om aan de slag te gaan, dan staan wij daar natuurlijk open voor!

Een van de ideeën waaraan gedacht kan worden is om als Denktank Raad en Burger ook meer en andere inwoners te betrekken bij het denken, of een korte poll te laten uitvoeren via WoerdenPanel (is dat nog actief?).

Of misschien om een avond te organiseren met experts van buiten, zoals:

- Jeroen van Urk, de initiator van gemeenteraadvandetoekomst.nl,
- Jan van Ginkel (gemeentesecretaris Schiedam, auteur van Werken aan de Wakkere Stad),
- Harm Binnesma, onderzoeker aan de Universiteit Utrecht naar bijv. G1000 initiatieven

- Leden van de Raad voor het Openbaar Bestuur, waar veel kennis zit over veranderende verhoudingen in het openbaar bestuur
- Politici of procesbegeleiders uit andere steden (Wageningen, Hoorn) waar men met stadsdialogen en andere manieren van in gesprek gaan is gestart.

Onze insteek is vooral om hier als Denktank creatief en nieuwsgierig mee om te gaan.
Hoe willen we verder? Willen we verdere expertise betrekken van buiten?

Met vriendelijke groeten, mede namens Stefan van Hameren en Reinier Kunst ,

Guus van Bork

Trekker themagroep 4 (betrekken van burgers)

Progressief Woerden